

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Benedict al XV-lea.

„Binecuvântat celce vine întru numele Domnului“. Aceste cuvinte de mângâiere și de triumf răsar spontan de pe buzele milioanei de credincioși la ivirea pe catedra pontificilor din Roma a noului urmaș alui Petru, a noului vicar alui Hristos. Tiara își are un nou stăpân, creștinismul un nou părinte, lumea întreagă un nou povățuitor pe cărările credinței, un nou luminat îndrumător pe drumul mântuirii sale.

În vremile acestea extraordinare lipsa „a“ Vaticanului a capului bisericii pare un adevărat dezastru, o adevărată pedeapsă alui Dumnezeu pentru păcatele popoarelor. Spiritul blând, păciitor alui Piu X a trecut pragurile veșniciei, lăsând în urmă omenimea întreagă într-o încordare războinică ajunsă până la ultima ei limită de tensiune și neavând pe nime, care să poată spune un îndemn pentru înțelegere, să poată formulă cu curaj o maximă pentru pace: îngerul păzitor de pe tronul papilor sburase la cer.

Azi însă biserica văduvită își primește pe noul său mire, care vine să o mângâie, să o ajute. Și este greu să nu se observe degetul lui Dumnezeu în schimbarea aceasta de pontifici supremi. Piu era omul liniștit și modest al timpurilor de pace. Inima sa blândă, evlavioasă nu era făcută, pentru ca să poată suportă sbuciumările vremilor de războiu. El nu a făcut nicicând politică și în mreșile diplomației nu a voit niciodată să între. Acum însă când furtună grozavă s'a lăsat peste fruntea Europei, când se dă luptă pe viață și pe moarte între cele mai nobile elemente ale bătrânului

continent, când și de o parte și de alta biserica are copii iubiți, cari toți cred, că au drept la spriginul ei, când între bubuitul tunurilor și zângănitul armelor glasul senin al minții nu mai are nici un răsnet, acum mireasa lui Hristos are lipsă de o mână de fier, care să poată cârmui cu dibăcie printre spumele valurilor răscolite naia lui Petru. Și Benedict al XV-lea este acel cârmaci cu grije așezat de Spiritul sfânt la guvernarea bisericii sale. Crescut sub ochii celui mai mare diplomat al veacului trecut, alui Leo XIII, ajuns secretar al neîntrecutului Rampolla, actualul Pontifice și-a însușit trăsăturile caracteristice ale politicii marelui său înaintaș.

Insușirile, de cari este el înzestrat, erau necesare zilelor de astăzi și Dumnezeu l-a pus în frunte, ca să fie unora de scut, altora de mângâitor dăruit cu puterea de sus.

Calea începută de Piu al X-lea pe terenul pur bisericesc nu va încetă însă. Este prea evident folosul ce-l aduce și binele ce l-a produs în sânul bisericii. Coeficientul acela înalt de perfecțiune creștinească, atât de mult recomandat de Piu X, își va avea fără îndoială partea sa în viitoarea activitate alui Benedict al XV-lea. Și despre aceasta ne stă mărturie atât pietatea îngerească a noului papă, cât și zelul înflăcărat desvălit între marginile arhidiecezei sale de până acum. Cuvântul său de foc tulburând mințile înrăutățite și aprinzind sufletele celor de bunăvoire, care până azi răsună neînfricat de pe amvonul strălucitei catedrale din Bologna, va fi de acum înainte

trimbița de alarmă, la viersul căreia are să se plece întreg pământul; hotarele, cari vor țârmuri glasul ei sunt hotarele lumii.

Pe acest nou papă îl așteaptă popoarele, pe acest nou papă îl doare biserica apusului și biserica răsăritului, lumina lui să lumineze în întunericul nopții noastre, flacăra sufletului său să ardă spinii patimilor noastre. Biserica românească în special dela el așteaptă mângâiere, alinare, și — dreptate... Nu este cu putință, ca învățacelul lui Leo să nu țină mult la măririle răsăritene, nu este cu putință, ca tovarășul nedespărțit alui Rampolla să nu iubească neamul românesc, nu este cu putință, ca urmașul lui Benedict al XIV-lea, al aceluia papă, care era gata să-și jertfească și crucea de pe piept pentru tămăduirea Orientului, să nu ne aducă ramul de maslin al păcii de mult așteptate, al păcii de mult, foarte de mult dorite!...

Primească noul nostru cârmuitor omajul sincer și din inimă curată pornit al credinței și al dragostei noastre. De sus depe culmea Vaticanului el va vedea totdeauna scânteind vie în ochii noștri nădejdea în apropierea unor nouă îndumări și încrederea în părinteasca lui dragoste față de „o parte atât de aleasă a turmei sale“. A venit ca un trimis dela Dumnezeu îl primim: „Binecuvântat celce vine întru numele Domnului“.

Dr. Ioan Coltor.

Constantin Brâncoveanu.

Cuvântare rostită de vicarul Făgăraşului dl Iacob Popa.

Se ştie că biserica gr.-cat. din Făgăraş cu hramul Preasfintei Treimi şi a Sf. Nicolae a fost zidită la anul 1697 de Constantin Brâncoveanu. Implinindu-se în 15/28 August 1914 două sute de ani dela moartea sângeroasă a acestui domn creştin, în ziua aceasta s'a săvârşit în mod demn şi în biserica gr.-cat. din Făgăraş comemorarea groazniciei tragedii. Fiind atunci şi sărbătoarea sf. Marii, la sfârşitul sf. liturgii P. On. Domn vicar for. arhiepiscopesc Iacob Popa ca preot şi On. Domn Capelan Nicolae Popp ca diacon au slujit un parastas pentru repausatul Principe Constantin Brâncoveanu. La aceasta solemnitate au fost de faţă reprezentanţii oficiilor publice din Făgăraş în frunte cu Il. Sa Dl. Iosif Széll comitele suprem al comitatului Făgăraş şi cu Măria Sa Dl vicecomite Alexandru Belle.

Biserica, de a cărei curăţenie şi podoabă cuvenincioasă s'a îngrijit şi de data aceasta Reuniunea femeilor române gr.-cat. »Sf. Maria«, a fost plină de credincioşi, popor de rând, intelectuali şi soldaţi.

La sfârşitul slujbei parastasului P. On. Domn vicar a ţinut cuvântarea ocazională, căreia i-dăm loc aici.

»Aduceţi-vă aminte de lucrurile părinţilor voştri, cari le-au făcut întru neamurile sale, şi veţi lua mărire mare şi nume veşnic«.

I. Mac. 2, 51.

Laudă şi mulţămită se cuvine să aducem Părintelui Cereş, pentru că ne-a învrednicit pe noi să putem implini în ziua de azi, printru această

nezeu însoţita, — ne-a învrednicit să ajungem la de astăzi, în care, cu inimi concernice şi pline de admiraţie şi de recunoştinţă ne aducem aminte de unii dintre cei mai mari şi mai vrednici dintre părinţii noştri, de întemeietorul, de marele ctitor al acestei sfinte biserici, Voevod al Ţării româneşti, Constantin Brâncoveanu.

La 15 August st. v. anul 1714 a fost executată în Constantinopol judecata păgână a sultanului turcesc Ahmed III, tăindu-se capul marelui Domn român Constantin Brâncoveanu, împreună şi fiilor săi Consantin, Radu şi Matei şi ginerele său Enache Văcărescu.

Domnul ţării româneşti, împreună cu familia sa a trebuit să fie jertfa îngrozitoare, ce a voit împărăţia turcescă să o arete faţă de aspiraţiunile, ce le ridică tot mai pronunţate şi mai ameninţătoare împărăţia rusească a lui Petru cel mare, de a slobozi popoarele creştine de sub jugul păgân.

Bătrânul voevod a trebuit să vadă cu ochii moartea sângeroasă a fiilor săi, dintre cari pe cel mai tinăr l'a îmbărbătat şi la scos din primejdia de a-şi câştiga vieţa cu preţul credinţii, de care, în ultimele momente, cuprins fiind de slăbiciune, era aproape să se lapede şi să se facă păgân.

Astăzi se închiagă aşadară două veacuri dela moartea aceasta de mucenic alui Constantin Brâncoveanu şi a fiilor săi. Şi neamul românesc întreg, după cuvintele citate ale sf. scripturi, îşi aduce astăzi aminte de lucrurile acestui mare părinte al său, pentru-ca astfel însuşi să se facă vrednic de mărime mare şi de nume vecinic.

Nu se pot cuprinde între marginile acestei cuvântări toate faptele, toate lucrurile, prin cari marele Domn al ţării româ-

neşti s'a făcut cu atâta prisosinţă vrednic de aceasta pioasă aducere aminte a neamului românesc. E destul doară să amintesc, că prin moartea aceasta a Lui s'a pus capet unui domni binecuvântate de 25 ani. Una dintre urmările cele mai păgubitoare ale atârării p. mântului românesc dela stăpânirea turcescă a fost schimbarea peste măsură deasă a domniilor. Astfel domnia de un un pătrar de veac alui Constantin Brâncoveanu pe tronul ţării româneşti este un lucru neobiceiuit de rar. Şi dacă Brâncoveanu Constantin a putut să stăpânească tronul acesta 25 de ani, prin aceasta a dat dovadă de o profundă înţelegere şi talent diplomatic. Numai cu arma aceasta, cu experienţa şi cu pătrunzătoarea-i cunoştinţă de oameni a putut să străbată cu noroc, vreme atât de îndelungată printre impleiturile încălcite şi pline de primejdii ale intereselor, ce le aveau puternii vecini ai ţării româneşti şi ale rivalităţilor dintre aceştia, cari interese şi rivalităţi se întâlneau şi se ciocneau tocmai pe pământul acestei ţări.

Intre astfel de împrejurări grele a reuşit Constantin Brâncoveanu să asigure ţării româneşti binefacerile păcii şi să o scutească de sguuirile păgubitoare ale schimbărilor de domni timp de 25 de ani. — A fost aceasta o perioadă binecuvântată, în care ţara s'a întărit în toate aşezămintele sale.

(... urma).

Alegerea papei.

Lumea catolică aşteaptă încordată veştile din Roma despre alegerea papei. Marţi în 1 Septembrie în conclavei, cardinalii au votat de 4 ori, şi tot de atâteaori fumul negru ce ieşia pe tevea ferestrei capelei Sixtina, vestia miilor de oameni adunaţi în piaţa sf. Petru, că „Il papa non è fatto!“ „Încă nu avem papă!“

Zua primă a alegerii s'a terminat şi biserica lui Hristos e încă tot orfană. Inelul sfântului încă nu are stăpân. Non habemus papam!

Marţi în 1 Septembrie la zece ore şi jumătate s'a înălţat cel dintâiu nor de fum din capela Sixtina, în semn ca votarea dinainte de amiază, n'a avut succes deplin. La 11 ore şi 45 minute s'a înălţat din nou valul de fum, iarăş în semn, că votarea nici de data asta n'a avut rezultat. O mulţime imenză aşteaptă rezultatul şi numai când au văzut fumul al doilea s'a împrăştiat.

După amiază la 6 ore şi 35 minute din capela Sixtina s'au observat din nou undele de fum, şi publicul mult care aşteaptă în piaţa sf. Petru, era de credinţă, că alegerea papei s'a terminat, de aceea s'au grăbit la bazilică, ca să audă proclamaţiunea. Dar s'au întors decepţionaţi, s'a întâmplat adevărat că paiele cu cari au aprinsă şedulele de votat, dela şedinţa de dimineaţa, au fost prea puţine, aşă încât ieşia puţin fum, iar acum au înmulţit cantitatea de paie.

Modalităţile alegerii.

După legile vigente în biserica catolică, alegerea papei se poate face în trei feluri. Acestea trei modalităţi sunt următoarele: quasiinspiratio, compromissum şi scrutinium. Cazul prim e, când noul papă e ales prin

proclamaţiune; cazul al doilea, când cardinalii perfect acord, încredinţează alegerea unei comisii alese din sinul lor. Modalităţile amintite însă, în decursul veacurilor din urmă n'au venit niciodată. După toată tradiţiunea de data aceasta papa va fi ales prin scrutinium, sau scrutinium. Căci în conclavei se aplică reguli de tot amănunţic, în conformanţa cu originalul al XV-lea. Căci cipiul suprem e, că alegerea să fie secretă, apoi că fiecare numai un vot poate să dea şi în urmă, că nimeni nu poate să voteze pentru sine însuşi. Insa şi alegerea constă din 3 părţi. Partea primă o formează anter-scrutinul, când se aleg cei ce adună voturile, şi pregătesc şedulele de votat. Biletetele de votat sunt tipărite şi stau din trei părţi. În partea primă se scrie numele votizantului şi sigilul lui; în partea a doua sunt scrise următoarele:

„Ergio in Summum Pontificem R. D. meum D. Card... Partea a treia conţine vreo deviză. Biletul astfel e împăturat, încât numele votizantului şi deviza nu se cunoaşte, şi numai numele asupra cui a votat, se poate vedea

După pregătirea şedulelor, fiecare cardinal în frunte cu cardinalul de-ian, păşeşte înaintea altarului, ţinând ridicată lista de votare. Aici cardinalii îngenunchează şi depun jurământ, că vor vota după cea mai bună ştiinţă al lor; pe masa altarului stă un potir mare, acoperit cu o patenă, şedula de votat o aşează întâiu pe patenă şi de aici o pun în potir. După ce au votat cu toţii, şedulele le amestecă. Apoi se cetesc şedulele, pe rând cu glas înalt, punându-le în alt potir. Dacă numărul voturilor nu se înestă cu al cardinalilor, atunci se începe şi votizarea se începe din nou. În caz contrar se publică rezultatul voturilor.

Scrutinul se face cu glas tare nu se ştie, şi toţi cardinalii înseamnă voturile, pe lista tipărită, ce li-se pune înainte. Dacă cineva a primit două din trei părţi de voturi, e ales de papă. În cazul acesta se desface şedula de votare, ca să se constate, dacă cel ales n'a votat pentru sine, când alegerea se nimiceşte. Apoi se alege prin soarte o comisie de trei cardinali, cari cercetează din nou întreg mersul votării. Dacă nu s'a putut obţine majoritatea de voturi recerută, biletele de votare se aruncă în cuptoriul din capela Sixtină, unde se face votarea şi cu puţine paie se aprind; din fumul negru, ce iese afară, lumea din piaţa sf. Petru, ce aşteaptă rezultatul alegerii, ştie că votarea n'a succes. În caz, când votarea a succes, se aprind numai biletele de votizare şi din fumul alburii, publicul află că votarea e terminată. Nu peste mult un cardinal din balconul de cătră piaţa sf. Petru vesteşte mulţimii adunate „bucuria mare“, că „habemus papam“!

Blocul balcanic.

În ce priveşte ştirea lansată de unele ziare străine cu privire la realizarea unei alianţe româno-turco-bulgare guvernul a transmis ziarelor următorul comunicat:

„Ete absolut inexact că România a primit sau ar primi să facă parte dintr'o asemenea alianţă. Dacă s'au făcut propuneri, puteţi fi siguri că ele au fost respinse categoric, şi că refuzăm a sta de vorbă asupra acestei chestiuni. Delegaţia otomană a venit

aici pentru a trata cu delegația... Noi nu putem dori, decât ca această înțelegere să se facă.

Nici un cuvânt deci despre... sau vre o înțelegere între noi, Turcia și Bulgaria.

Limba maternă în școlile elementare de stat.

114-000/1914

II

Cătră toți inspectorii școlari regești, cătră șefii secțiilor expoziturilor școlastice, și cătră guvernorul din Fiume.

(In aceiaș chestie — In vederea faptului de-a ușura învățământul limbii maghiare, etc., etc., dispun.)

1. In clasa I. in care etc... (Ca și punctul I. din decretul precedent, cu deosebirea că se repetă motivarea și să completează: *pentru a se înlesni învățarea limbii maghiare, și mai cu seamă în școlile populare nedespărtite, pentru a se face o nespun de însemnată economie de timp.* N. Red.)

Și până veți primi instrucții mai amănunțite, veți avea să luați următoarele dispoziții sumare.

Inainte de toate să Vă notați, că limba maghiară, ca limbă auxiliară are să se întrebuițeze numai pe o scară atât de întinsă, câtă se pretinde pentru înlesnirea învățării limbii maghiare, și pentru progresele instrucției în limba maghiară. Ajutarea cu limba maternă, să fie deci numai un procedeu de sistem, iar nu traducere în limba maghiară, *ca și în anii anteriori se urmeze gând suma celor înscrise și anume în chi-*

Când e vorba să învețe elevul un cuvânt maghiar, întâiu să se facă uz de mijloace intuitive, prin acțiune, și numai pe urmă, pentru înțelegerea sigură a noțiunii, să i-se spună elevului numirea în limba maternă, sau să i-se ceară să o spună el, fiind aceasta un metod de adevărate, că a înțeles, iar după aceasta să i-se spună de mai multe-ori numirea maghiară. In continuare, formarea propozițiilor, asemenea și

fixarea cuvântului în memorie, prin convorbire, să se facă exclusiv în limba maghiară, spre a se asigura progresele. Acest procedeu deoparte ne încredințază, că elevul a înțeles deplin concepția, pe care o exprimă cutare cuvânt, va să zică nu dă înțeles greșit cuvântului, de altă parte înlesnește nespun de mult învățarea acelor cuvinte maghiare, ce însemnează noțiuni abstracte, a căror învățare, fără de ajutorul limbii materne, se face cu mare risipă de timp și de energie.

Învățătorul se țină seamă prin urmare de următoarele gradații:

a) Înțelegerea concepției, prin acțiune intuitivă.

b) In caz de lipsă numirea în limba maternă, sau dacă numai se poate, lăsarea elevului să spună el numirea.

c) Numirea maghiară.

d) Exerciarea noului cuvânt, în cadrul conversației maghiare.

Învățătorul se facă așa, de câteori o crede de lipsă, în interesul înțelegerii. In cursul instrucției bine înțeles, *cum elevul ajunge în posesiunea tot mai multor și mai multor cuvinte maghiare și simțul lui pentru limba maghiară se desvoaltă, întrebuițarea limbii materne, în mod auxiliar, se reduce tot mai mult, în mod automatic.*

Cu elevii începători, cari nu știu limba maghiară, învățătorul se useze de limba maghiară și în afară de instrucția propriu zisă, etc.

Se luați dispoziții în acest senz.

2 In clasele III., IV., V. (ca în decretul precedent. N. Red.)

Prin urmare, dacă părinții cer propunerea scrisului și cetitului (literatură, istorie, etc?? N. Red.) în limba maternă, petiția lor, chiar și dacă pare neludreptătită, aveți să o înaintați, însoțită de raportul d-voastră, comisiei administrative, pentru a se aduce decisiune în chestie, iar pe urmă veți îngriji de îndeplinirea decisiunii. Impotriva decisiunii comisiei administrative se poate face apel la ministerul de sub diriguirea mea D-voastră puteți face apel, de asemenea.

Planul de învățământ va fi completat cu anexa de mai la vale.

Conform anexei, limba maternă, ca materie de învățământ, se facepe în clasa

III. va se zică atunci, când elevul a trecut peste greutatele tehnice ale scrisului și cetitului în limba maghiară și se termină în clasa V. având a se face examen în aceste clase, (cari? în clasa IV-a nu? N. Red.)

Deoarece dorința mea este, ca de profitate cuprinse în partea a doua a decretului meu, să se bucure și elevii înscrși în anul școlar 1914/15 în clase mai înalte decât clasa III. în mod transitoriu dispun, ca, întru cât învățătorul cunoaște limba maternă respectivă, încă în anul școlar viitor elevii din clasele III—V., făcându-se scădere, adunați în raport cu numărul lor, să învețe materialul clasei III. In anul școlar 1915/16 clasa III. va primi separat instrucție, iar clasele IV., V. împreună. In anul școlar 1916/17 fiecare clasă va primi separat instrucția.

Instrucția se va da peste numărul obicinuit al orelor. Deoarece instrucția aceasta se va da numai elevilor ai căror părinți o cer, trebuie să se întocmească astfel orarul, ca cealaltii elevi să nu fie stânjeniți. Elevii claselor paralele se pot aduna într'o singură clasă, cu învoirea d-voastră, dacă nu e prea mare aglomerația.

Dacă orarul cel nou, va însemna pentru învățător un plus de ore reglementare, el va fi răsplătit cu taxe reglementare, în urma recomandăției d-voastră. Pe timpul războiului taxele acestea nu se plătesc.

Iar ca neștiința învățătorului, în ce privește limbile materne respective, să nu fie peidecă, dispun ca informațiile d-voastre, ce-mi dați asupra numirilor de învățător, să le întocmiți așa, ca aceasta piedecă să nu existe.

Vă leg de inimă în sfârșit ca, *pătrunzând în toate înțelesurile decretul meu, în practicitatea lui metodică, să faceți tot ce e cu putință, pentru-ca aceste dispoziții, întemeiate pe echitate, tocmai cu ajutorul echității să potenteze educația patriotică în școli, și să rezulte din ele aceea ce este datorința mea.* Despre experiențele d-v. să-mi faceți dare de seamă, la sfârșitul anului școlar.

Budapesta, 13 August 1914.

Béla Jankovich,
ministru de instr. și culte

Răsboiul european.

Răsboiul cu Rușii.

Dela cartierul presei s'a dat Luni seara următoarea telegramă oficială: Pe câmpul de răsboiu din nord trupele noastre stăruiesc și mai departe în lupta grea spre sud dela linia Lublin-Crasnostav-Grubiesov. Se așteaptă în curând ciocnirea hotăritoare.

În Balcan n'a survenit nici o schimbare în situația cunoscută de ieri.

La loc oficial au sosit vești, că la trupele noastre cari înaintează spre nord dela Zamosc și spre Lublin, s'a alipit o a treia armată care înaintează în direcția Socol spre Wladimir-Wolynski. Trupele noastre au stricat

linia luată în planul de ofensivă al Rușilor.

În aripa dreaptă, în jurul Nisniov-ului, decurg lupte îndârjite deja de câteva zile, și situația este favorabilă pentru noi. Armatele rusești văzând cu ochii se fac incapabile de rezistență.

(Agenția telegrafică ungară).

Luptele dela Nord.

Se anunță din Viena, că atât centrul cât și aripa noastră din dreapta au trecut în ofensivă. Cercurile noastre militare și civile sunt rezervate în comunicarea știrilor de pe câmpul de

răsboiu, din motive strategice. »Neue Freie Presse« primește dela corespondentul ei de pe câmpul de răsboiu știrea, că lupta se dă la o mare distanță de Lemberg.

Mari lupte la Lemberg.

(Comunicat oficios). *Înversunata luptă din ținutul orașelor Zamosc și Tysowce, care a ținut o săptămână, a avut ca rezultat ieri biruința deplină a inspectorului de armată general Aussenberg. Am prins mai multe trupe dușmane și am luat până acum 160 de tunuri. Rușii sunt în retrajere peste Bug.*

Armata de sub comanda lui Dankl, care atacă acum Lublinul, de asemenea luptă cu izbândă.

În Galiția estică Liovlul (Lemberg) e încă în mâna noastră. Cu toate acestea, având în vedere forțele preponderante ale năvălitorilor, situația în punctul acesta e foarte gravă.

Maior Höfer.

Lupte mari la nord.

Armata lui Auffenberg fugărește pe ruși cu înverșunare peste râul Bug, iar armata lui Dankl a început bombardarea Lublinului.

Înaintarea rușilor la răsărit nu trebuie să ne pună pe gânduri, deoarece planul nostru este de a face spre nord concentrările, în unire cu armata germană. Trupele lui Auffenberg stau vertical în direcția Lembergului, va se zică trupele noastre de aici nu au rămas fără apărare. De altfel evacuarea Lembergului nu are importanță pentru operații, nefiind orașul întărit. Pentru noi e de importanță, că germanii au cucerit Lodzul și astfel, împreunându-se cu aripa noastră din stânga, vor frânge încurând triumghiul Lublin—Ivangorod—Varșovia.

(Agenția telegrafică ungară).

Situația luptelor în nord-ostul Galiției.

Budapesta 3. Sept. (Telegramă cenzurată a biroului ung. de coresp.)

Din știrile sosite din cartierul de războiu al presei pare a rezulta, că victoria armatei lui Auffenberg a fost mai mare decât se credea după indicațiunile primului raport. Generalul Auffenberg continuă neîntrerupt și vehement urmărirea rușilor. În același timp este în acțiune asediul pozițiilor rușilor dela Lublin de către armata generalului Dankl.

O eventuală înaintare a rușilor în terenul ostic nu poate fi considerată în nici un caz ca un succes militar al rușilor sau ca un semn al slăbiciunii noastre, deoarece scopul nostru principal este înaintarea trupelor noastre spre nord.

Tot decursul evenimentelor de până acuma dovedește, că pentru operațiunile viitoare importanța principală o are terenul dintre fluviile Vistula și Bug.

Poziția corpului de armată de sub comanda generalului Auffenberg este în unghiul drept față de Lemberg. Aceasta arată, că poziția noastră dela Lemberg nu a rămas neacoperită. Dacă am fi constrinși să cedăm Lembergul,

aceasta n'ar avea nici o importanță pentru continuarea operațiunilor, deoarece Lembergul, fiind oraș deschis, n'are nici o importanță militară.

De importanță este însă înaintarea trupelor germane în Polonia-rusească, prin care fapt se obține contactul și acțiunea comună cu aripa noastră stângă.

Războiul franco-german.

Cartierul general dă următorul comunicat oficial despre operațiunile armatei germane, cu data de 31 August:

Armata generalului Luck a înfrânt în ținutul Comblens armata slabă franceză care atacase într-o parte. Armata generalului Bülow a zdrobit armata foarte puternică franceză dela St.- Quentin, după ce cu ceva mai înainte în decursul înaintării a făcut prizonieri pe Englezii unui întreg batalion de infanterie. Armata generalului Hausen a înfrânt pe dușman la Aisne, în apropiere de Rethel. Armata principelui de Württemberg, cu trupele de avangardă, cari înaintau pe valea Meusei, a reușit să împrăștie, pe dușman dar în fața puterilor proaspete dușmane cari s'au adăugat și au început să atace, a fost constrânsă să se retragă; mai târziu armata a trecut iarăș Meusa și acum a luat drumul spre Aisne, nimicind fortăreața Les Ayvelles ce le sta în cale. Armata moștenitorului de tron german continuă să înainteze spre Meusa și spre teritoriul de peste această vale, după ce a prins pe comandantul fortăreței Montmedy, împreună cu armata de pază a fortăreței cu ocazia unui atac. Fortăreața a capitulat.

În răsărit învingerea deja anunțată a generalului Hindenburg e cu mult de mai mare importanță decât se credea până azi. Deși forțe nouă dușmane s'au concentrat la Naidenburg, dușmanul a suferit o înfrângere totală. Au fost nimicite 3 corpuri de armată germană și au fost făcuți prizonieri 60.000 de Ruși, între cari și 2 generali. A luat ca pradă multe tunuri și numeros material de războiu. Trupele dușmane cari au mai zăbovit în Polonia răsăriteană au început să bată în retragere.

(Agenția telegrafică ungară)

Germanii la Givet.

Germanii au o nouă izbândă. Comandamentul francez trimisese cam 10 corpuri de armată ca să împiedice înaintarea Nemților spre Paris. Armata aceasta a și atacat armata prin-

cipelui moștenitor între Verdun și Reims. Germanii după o scurtă apărare au trecut în ofenzivă și au respins pe Francezi. Aceștia se retrag spre Reims.

Marele șef major al Germaniei anunță:

»Centrul armatelor franceze, constătător din 10 corpuri de armată l-am respins ieri între Reims și Verdun și îl urmărim acum. Împăratul în decursul luptei a fost la armata principelui moștenitor. Forturile dela Givet și orașul au fost ocupate de noi în 31 August«.

Panică în Paris.

Budapesta 2 Septembrie. Biroul telegrafic ungar în urma unui raport primit din Berlin publică următoarea știre senzațională:

Gvernul francez în afșuri lipite pe toate străzile a provocat populația din Paris, ca toți, cărora le stă în putință, să părăsească orașul, deoarece ocuparea Parisului de trupele germane este iminentă.

În urma acestei știri în întreg orașul a izbucnit o panică indescribibilă. Oamenii plângând și frângându-și mâinile aleargă nebuni pe străzi. Gările sunt cu drept cuvânt asaltate de public. Direcțiile căilor fierate se văd necasitate ca din cauza numărului de trenuri extraoționale care nu pot satisface cererilor celor care căutau refugia.

Gvernul a dispus ca toată averea în bani gata și valori a statului francez imediat să se expedieze la Londra.

Germanii au distrus linia telegrafică între Paris și Londra.

O telegramă din Paris anunță că legătura cabel între Londra și Paris a fost distrusă de germani, astfel încât Luni nu a sosit nici o veste dela Paris la Londra. Din aeroplane germane, ce pluteau de-asupra Parisului s'au aruncat pamflete, în cari se spunea învingerea dela St. Quentin.

Diverse.

Pentru familiile sărace a celor duși în războiu. M. Onor. d. Vasile Pop, protopop în Meseș-Sângeorgiu, a binevoit a dărui suma de 10 cor.

Tenorul Rădulescu liber. Tenorul Ionel Rădulescu ne comunică vestea îmbucurătoare, că cu ziua de prima Sept. n. a fost pus în libertate din ordinul ministrului de interne.

Proprietar, editor: **Emil Tatar.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**